

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/18

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ
Esas No. 2025/3588
Karar No. 2025/4205
Tarihi: 08.05.2025

● **İHTİYARİ ARABULUCULUK ANLAŞMA BELGESİNİN GEÇERLİ OLUP OLMADIĞININ İŞE İADE DAVASINDA ÖN SORUN OLARAK GÖRÜLECEĞİ**

● **KESİNLİK OLGUSUNUN ÖN SORUNA GÖRE BELİRLENEMEYECEĞİNDEN İŞE İADE DAVASININ KESİN KABUL EİLECEĞİ**

ÖZETİ Dairemiz uygulamasına göre ihtiyari arabuluculuk anlaşma belgesinin geçerli olup olmadığı hususu, işe iade davasında ön sorun olarak incelenir. Mahkemece işe iade davası ile ilgili hükümden ayrı olarak anlaşma belgesinin geçersizliğinin tespitine (anlaşma belgesinin iptaline) ilişkin bir hüküm kurulması sonucu değiştirmez. Kesinlik, ön soruna göre belirlenemeyeceğinden işe iade davası mahiyeti itibarıyla kesin kabul edilir.

Somut uyuşmazlıkta, davacı işçi ihtiyari arabuluculuk tutanağının geçersizliğini de ileri sürerek feshin geçersizliğini ve işe iadesini talep etmiş; Bölge Adliye Mahkemesince ihtiyari arabuluculuk anlaşma belgesinin geçersiz olduğu sonucuna varılarak davanın kabulüne karar verilmiştir.

Dosya içeriğine göre işe iade talepli somut davada, İlk Derece Mahkemesinin karar tarihi 25.10.2017 tarihinden sonra olduğundan, karara yönelik temyiz isteminin 7036 sayılı Kanun'un 8/1-(a) ve geçici 1/4 hükümleri gereğince reddine karar verilmiştir.

KARŞI OY ÖZETİ:

● **ARABULUCULUK ANLAŞMA TUTANAĞININ İPTALİ VE İŞE İADE DAVASININ BİRLİKTE AÇILABİLECEĞİ**

●ARABULUCULUK ANLAŞMA TUTANAĞININ İPTALİ İLE İŞE İŞE İADE DAVASININ BİRLİKTE AÇILDIĞI DURUMLARDA İKİ AYRI DAVANIN VAR OLDUĞUNUN KABULÜNÜN GEREKTİĞİ

●DAVALARIN TEFRİKİNİN GEREKTİĞİ

●İŞE İADE DAVASINDA ARABULUCULUK ANLAŞMA TUTANAĞI İPTALİ DAVASININ BEKLETİCİ MESELE YAPILMASI GEREKTİĞİ

ÖZETİ Arabuluculuk tutanağının iptali ile işe iade davasının birlikte açılması hâlinde, arabuluculuk tutanağının iptaline ilişkin davanın dosya içerisinde ön sorun olarak nitelendirilmesi mümkün değildir. Öncelikle dava şartı olan arabuluculuk tutanağının iptaline ilişkin bir karar verildikten sonra ancak işe iade davasının incelenmesi gerekmektedir. Ön sorun olarak değerlendirildiği takdirde işe iadeye ilişkin 25.10.2017 tarihinden itibaren Bölge Adliye Mahkemesi tarafından verilen kararlar kesin olup Yargıtay tarafından incelenip değerlendirilmesi mümkün olmadığından kesinlik nedeniyle temyiz dilekçesinin reddine karar vermek gerekecektir.

Tüm bu değerlendirmeler karşısında 6325 sayılı Kanun'un 18/5 hükmü ve 7036 sayılı Kanun'un 3. maddesi birlikte değerlendirildiğinde arabuluculuk anlaşma tutanağına bağlanan konularda sahtecilik, irade fesadı veya arabuluculuk sürecinde usulsüzlük iddiasında bulunarak dava açmak isteyen kişilerin arabuluculuk tutanağının iptalini talep edebilecekleri, arabuluculuk anlaşma tutanağının iptali ile buna bağlı olarak işe iade veya alacak talepli iki davanın usul ekonomisi gözetilerek birlikte açılacağı ancak her iki talebin ayrı ayrı dava niteliğinde görülmesi gerektiği açıktır. Bu nedenle arabuluculuk tutanağının iptaline ilişkin dava tek başına dava konusu edildiğinde temyiz mümkün iken işe iade talepli dava ile birlikte görülmesinde ön sorun kabulü ile verilen kararın temyizinde temyiz yolu açık olmadığı için ret kararı verilmesinin hukuka uygun olmadığı, kanun yolları farklı olan bu iki talebe ilişkin davaların tefriki ile ayrı bir esasa kaydı yapılarak işe iadeye ilişkin

davada arabuluculuğun iptaline ilişkin davanın beklentici mesele yapılarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerektiği görüşünde olduğumuzdan Sayın Çoğunluğun görüşüne katılmamaktayız.

Taraflar arasındaki işe iade davasından dolayı yapılan yargılama sonunda, İlk Derece Mahkemesince davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararın taraf vekillerince istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince davalı vekilinin istinaf başvurusunun esaslan reddine, davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi hükmü kaldırılarak yeniden esas hakkında hüküm kurulmak suretiyle davanın kabulüne karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; yapılan ön inceleme sonucunda gereği düşünüldü:

25.10.2017 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun (7036 sayılı Kanun) 8/1-(a) hükmü gereğince 4857 sayılı İş Kanunu'nun (4857 sayılı Kanun) 20. maddesi uyarınca açılan fesih bildirimine itiraz davalarında verilen kararlar hakkında temyiz yoluna başvurulamaz. Aynı Kanun'un geçici 1/4 hükmünde de ilk derece mahkemeleri tarafından bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen kararların karar tarihindeki kanun yoluna ilişkin hükümlere tâbi olduğu hususu düzenlenmiştir. Belirtilen düzenlemeler uyarınca ilk derece mahkemelerinden 25.10.2017 tarihinden sonra verilen işe iade davalarındaki kararlar hakkında bölge adliye mahkemesi kararları kesindir, bu kararlara karşı temyiz yoluna başvurulamaz.

Dairemiz uygulamasına göre ihtiyari arabuluculuk anlaşma belgesinin geçerli olup olmadığı hususu, işe iade davasında ön sorun olarak incelenir. Mahkemece işe iade davası ile ilgili hükümden ayrı olarak anlaşma belgesinin geçersizliğinin tespitine (anlaşma belgesinin iptaline) ilişkin bir hüküm kurulması sonucu değiştirmez. Kesinlik, ön soruna göre belirlenemeyeceğinden işe iade davası mahiyeti itibarıyla kesin kabul edilir.

Somut uyuşmazlıkta, davacı işçi ihtiyari arabuluculuk tutanağının geçersizliğini de ileri sürerek feshin geçersizliğini ve işe iadesini talep etmiş; Bölge Adliye Mahkemesince ihtiyari arabuluculuk anlaşma belgesinin geçersiz olduğu sonucuna varılarak davanın kabulüne karar verilmiştir.

Dosya içeriğine göre işe iade talepli somut davada, İlk Derece Mahkemesinin karar tarihi 25.10.2017 tarihinden sonra olduğundan, karara yönelik temyiz isteminin 7036 sayılı Kanun'un 8/1-(a) ve geçici 1/4 hükümleri gereğince reddine karar verilmiştir.

KARAR

Açıklanan sebeple;

Davalı vekilinin temyiz dilekçesinin REDDİNE,

Peşin alının temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,
Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin kararı veren Bölge
Adliye Mahkemesine gönderilmesine,
08.05.2025 tarihinde oy çokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY

Dava dosyasındaki uyuşmazlık, arabuluculuk anlaşma tutanağına bağlanmış işe iade ve işçilik alacaklarının anlaşma tutanağına rağmen dava konusu edilip edilemeyeceği, edilebilecekse bunun koşulları, ayrıca arabuluculuk anlaşma tutanağının iptali isteminin davada ön sorun olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği ve buna bağlı olarak kesinlik sınırının neye göre tespit edileceği hususlarında toplanmaktadır.

İhtiyari arabuluculuğa ilişkin 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu (6325 sayılı Kanun), 7036 sayılı Kanun'un arabuluculuğa ilişkin düzenlemeleri ve 7445 İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 35. maddesi uyuşmazlığa uygulanacak kanun maddelerimizdir.

6325 sayılı Kanunun 18/4 hükmü “Kanunlarda icra edilebilirlik şerhi alınmasının zorunlu kılındığı haller hariç, taraflar ve avukatları ile arabulucunun, ticari uyuşmazlıklar bakımından ise avukatlar ile arabulucunun birlikte imzaladıkları anlaşma belgesi, icra edilebilirlik şerhi aranmaksızın ilam niteliğinde belge sayılır.” aynı Kanun'un 18/5 hükmü ise “arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılması halinde üzerinde anlaşılan hususlar hakkında taraflarca dava açılmaz.” şeklindedir.

6325 sayılı Kanun'un 18. maddesine eklenen 5. fıkra ile arabulucu huzurunda anlaşılması hâlinde, üzerinde anlaşılan hususlar hakkında taraflarca dava açılmayacağı hüküm altına alınmaktadır. Ancak burada anlaşılan hususların bir daha dava açılmayacak şekilde sonuçlanması için arabulucu tarafından düzenlenecek tutanağın taraflarca arabulucu huzurunda imzalanmış olması ve anlaşılan ve anlaşılabilen hususların açık ve net bir şekilde ortaya konulması gerekmektedir.

6325 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra görülen lüzum üzerine çıkarılan 7036 sayılı Kanun'da, kanun koyucunun açık iradesinin arabulucu önünde konuşulup anlaşma tutanağına bağlanan hususların arabuluculuk anlaşma tutanağı hukuken geçerliliğini yitirmeden, hiçbir şartla dava konusu edilmesine izin vermemek olduğu da açıktır.

Tüm bu düzenlemeler karşısında tartışmasız anlaşma tutanağındaki imzanın sahteliği ya da taraflardan birinin iradesinin fesada uğratılmış olması ya da arabuluculuk görüşmesinin kanunda belirtilen usullere uygun olarak yapılmaması hâlinde anlaşma tutanağının iptali gündeme gelecek ve anlaşma tutanağının iptali hâlinde de dava açma yasağı ortadan kalkacağından, anlaşma tutanağında belirlenen tüm alacak kalemleri ya da işe iadeye ilişkin talepler dava konusu edilebilecektir.

7036 sayılı Kanun ile 01.01.2018 tarihinden itibaren işçi işveren uyuşmazlıklarında dava açılmadan önce arabuluculuğa başvuru ön şartı getirilmiştir. Arabuluculuğa başvuru dava şartı olup taraflar dava açılmadan önce ihtiyari arabulucuya ya da zorunlu arabulucuya başvurmak zorundadır.

7036 sayılı Kanun'un 3. maddesinde “Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebi ile açılan davalarda arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır. Bu alacak ve tazminatla ilgili itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davaları hakkında birinci cümle hükmü uygulanır.” denilmiştir. Görüldüğü üzere iş kazası veya meslek hastalığından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat davaları açısından dava şartı arabuluculuk hükümleri uygulanmayacaktır. Belirtilen düzenleme salt 4857 sayılı Kanun kapsamında bulunan işçi ve işverenler arasındaki uyuşmazlıkları değil 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu, 5953 sayılı Basın İş Kanunu ve 854 sayılı Deniz İş Kanunu kapsamında bulunan işçi ve işverenler arasındaki uyuşmazlıkları da içermektedir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 163 ve 164. maddelerinde ön sorun düzenlenmiştir. Öğretide Baki Kuru tarafından “Bir davadaki asıl (ana) sorun (talep sonucu) hakkında karar verilebilmesi için önce çözümlenmesi gereken sorunlara ön sorun denir.” şeklinde açıklanmıştır. Müstakil bir niteliği bulunmayan ön sorun asıl dava konusu içerisinde ve asıl dava konusuna bağlı bir özellik gösterir.

Tüm bu düzenlemeler karşısında anlaşma tutanağının sahteliği veya irade fesadı ile sakatlığı veya arabuluculuk görüşmesinin usulüne uygun olarak yapılmadığı iddiası, doğrudan doğruya bir alacak veya işe iade davasında görülmesi mümkün bir ön sorun mudur yoksa bu talebin alacak davasından önce bağımsız bir dava olarak değerlendirilerek karara bağlanması zorunlu mudur sorusu önem arz etmektedir.

Her ne kadar işe iade davasında zorunlu arabuluculuk, 7036 sayılı Kanun ile getirilip dava şartı olarak değerlendirilmiş ise de problem biraz önce de belirtildiği üzere iptal davası ile işe iade davasının birlikte açılmış olması hâlinde ortaya çıkmaktadır. Arabuluculuk tutanağının iptali ile işe iade davasının birlikte açılması hâlinde, arabuluculuk tutanağının iptaline ilişkin davanın dosya içerisinde ön sorun olarak nitelendirilmesi mümkün değildir. Öncelikle dava şartı olan arabuluculuk tutanağının iptaline ilişkin bir karar verildikten sonra ancak işe iade davasının incelenmesi gerekmektedir. Ön sorun olarak değerlendirildiği takdirde işe iadeyle ilişkin 25.10.2017 tarihinden itibaren Bölge Adliye Mahkemesi tarafından verilen kararlar kesin olup Yargıtay tarafından incelenip değerlendirilmesi mümkün olmadığından kesinlik nedeniyle temyiz dilekçesinin reddine karar vermek gerekecektir.

Tüm bu değerlendirmeler karşısında 6325 sayılı Kanun'un 18/5 hükmü ve 7036 sayılı Kanun'un 3. maddesi birlikte değerlendirildiğinde arabuluculuk anlaşma tutanağına bağlanan konularda sahtecilik, irade fesadı veya arabuluculuk sürecinde

usulsüzlük iddiasında bulunarak dava açmak isteyen kişilerin arabuluculuk tutanağının iptalini talep edebilecekleri, arabuluculuk anlaşma tutanağının iptali ile buna bağlı olarak işe iade veya alacak talepli iki davanın usul ekonomisi gözetilerek birlikte açılabileceği ancak her iki talebin ayrı ayrı dava niteliğinde görülmesi gerektiği açıktır. Bu nedenle arabuluculuk tutanağının iptaline ilişkin dava tek başına dava konusu edildiğinde temyiz mümkün iken işe iade talepli dava ile birlikte görülmesinde ön sorun kabulü ile verilen kararın temyizinde temyiz yolu açık olmadığı için ret kararı verilmesinin hukuka uygun olmadığı, kanun yolları farklı olan bu iki talebe ilişkin davaların tefriki ile ayrı bir esasa kaydı yapılarak işe iadeye ilişkin davada arabuluculuğun iptaline ilişkin davanın bekletici mesele yapılarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerektiği görüşünde olduğumuzdan Sayın Çoğunluğun görüşüne katılmamaktayız.